

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. v. De alea/ & vsu/ & abusu illi[us]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

ti: et qui gerunt amplissimos magistrat⁹. Quod enim in aliis futurum erat leuioris culpe: hoc in istis sepe fit criminis. Et quidem semper maiora sunt que celebratos contractus rescindunt quam que impediunt contrahēdos. Porro de virtute & veritate canonicum: venatica clientulis suis non modo claudit ascensum: sed summi etiam sacerdotii gradum adimit iam adeptum. Preclare illud ut multa fertur dixisse temistodes. Magistratus a ludis & quibuscumque leuioribus esse arcendos: ne res publica ludere videatur: defectumque sui relicta grauitate proniciet. Si tamen maioribus quod quidem rarum est eos exocipari contigerit: in animis adolescentie ex dispensatione etatis permittuntur aliquid subtrahere grauitati: & in se clementiores esse quod maturitatis processu reipublice vtilitati compensent. Hec ille. Et utinam audiretur a nostris ut saltem in puectioni etate/nugis suis reipublice seria anteferrent. Tunc etenim totum reipublice corpus roboris sui integritate vigeat: tunc optime compositio specie venusta bitur/ & elegantis pulchritudinis decorem induet: si singula queque locum teneant sortita decenter: si fuerit officiorum non confusio sed distributio. Hoc ita si optimam viuendi ducem naturam sequamur. Sed nunc quod medicorum est promittunt fabri: medici fabrilis tractant: et officium presidendi a venatoribus & humilioribus officiis: aut etiam maleficiis mutuant: & priuatores temeritas/ aut discipline ignorantia se audet publicis officiis imiscere.

¶ De alea/ & vsu/ & abusu illius.

Capitulum. v.

Sed ecce dum venatorum tumultus egreditur: alie & si taciturniores perstrepunt nuge. Tritum siquidem proverbium est. Qui lepores agit/ verba consumit. At si alios diligentius intueris consumunt & vitam que in ineptis & factionibus aut flagitiis tota versat. Nonne tibi videtur aleator ineptus qui thessalarum non tam viuunt quam perit ex gratia: & omnem iactum sortis sue presulem facit? Est ne ars accommoda rationi: cuius quanto quisque studentior: tanto erit ex studiosior? Attalus asiaticus si gentilium hystoriis creditur: hanc ludendi lasciuam dicitur inuenisse ab exercitio numerarum paululum deflexa materia. Cum enim antiquiores illud exercitium duntaxat approbarent: quod ad inuestigationem veri/ disciplinaque liberales proficeret: vel recte viuendi instrueret vsu: hic subtili quidem licet infructuosa inuentione veteris exercitii duriciam/ non temperauit sed emolliuit: multis adhuc in pristina manentibus grauitate. A manibus namque grecorum abacus nondum excidit: aut ratio

¶ Venatica excludit a summo sacerdotio iam admissum.

Moderni temporis vanatio in gubernatione reipublice.

De his habet ff. de alea. r. l. co. titu.

De attalo asiatico primo inuictore alee.

1704 Policratici de Curialiū nugis.

calculādi: aut lud⁹ in quo plene vicisse ē ad denūciatū calculum in campis aduersarii constituisse perfectā & maximā armoniā. Cum vero in eisdē armonica: arismetica: vel geometrica triū terminorum medietate exultat semiplena victoria ē. Quenis alia⁹: et si cōtingant citra triūphi gloriā: aut ludētis felicitatē/ aut artis pitiam protestātur. Iocūdum quidem & fructuosū est numerorū nosse certamina: q̄ depredatiōi inueniant obnoxii: & qua ratiōe in castris sint: alii tutiores omniū periculorū ignari: nisi forte circūuenti ab hostibus captiuentur. ¶ Huius voluptate certaminis ptholomeū: alexādrum: cesarē: cathonē: ipsū quoq; famiū grauiore operas legim⁹ temperasse: quo etiā iter ludēdum id agerēt vnde essent philosophicis negociis aptiores. Alea vero exciso regno asie iter manubias euerse vrbis nō sub vna tantū specie migravit ad grecos. Huic thessara: calcul⁹: tabula vrio: vel dardana pugna: tricolus senio: monarch⁹ orbicoli: taliorchus: vulpes: quorū artem vtilius est dediscere q̄ docere. Quis enim nō erubescat: si sortis sue gratiā/nō virtuti debeat: sed taxillus? quis fretilli cautelā sue prudētie nō doleat anteferrari? Nonne satis improbata est cuiusq; artis exercitatio: qua quāto quisq; doctior: tāto nequior: aleator qdē oīs hic est. ¶ Mēdaciōrū siquidē & periuriorū mater est alea: et ex alieni cōcupiscētia/sua prodigit: & nullam habēs patrimoniū reuerētiā cū illud effuderit: sensim in furta dilabitur et rapinas. Illā vero nōnulli preferūt in qua vlixes lusisse legi⁹ eo q̄ ingenii aliquaten⁹ multa meditatiōe excitare videatur acūmē. Sed ex eo mihi videt̄ perditior: cū nihil infelicius sit q̄ in eo in quo minimū proficias plurimū laborare. Est enim iūtilis iportunitas deprecātis qua inutilia acquirūtur: & querēdi inanis est diligentia: cū inuenisse nō proderit. ¶ Possēt vtiq; mot⁹ animi: & mētis agitatio/que ibi frustra distrahitur: reb⁹ pulchrioribus & melioribus accommodari. Aleam vero a regione morū illius auctoritas prorsus exterminat: qui vniuersum orbem docens in filio eam denūciat omnibus fugiēdam. Ab ea siquidem armantur ad lites homines / incurrunt inimicitias: in miserā & si non miserabilem incidunt egestatem. Si denunciationis queris auctorem: illum agnosce: q̄ non sibi: sed toti genitū se credidit orbi. ¶ Est tamē cum ī aliqua specie sui licēter admittitur honesta: si absq; vitio/curarum grauium pondus alleuiet: & sine virtutis dispēdio iocundam interpolationem offerat gaudiorum. Omnis vero licētia moderatiōis suffragio pualescit: & solide virtutis vsu ab ī

Bona dispositio rei publice

Ptholome⁹.
Alexander.
Cesar. Catho
Samius.

Alea detestatio.

Vlixes ludū scazorū iuenit

Mala que a ludo pueniūt.

Alea ludere qñ licitū sit.

temperantia deformatur. Totius vero licetie moderatrix est lo-
ci/teporis/modi/persone/& cause premissa inspectio:que oim
negociorum faciem decora venustate commendat: aut turpi-
tudinis condemnat opprobrio. Est ergo in singulis plurimū ha-
benda ratio personarū cum natura:conditio: fortuna suis singu-
le hominem induat personis: ex quibus quid se deceat:erit vni-
uscuiusq; colligere. Decorū siquidem aliunde non prouenit. Chi-
lon lacedemonius iungende societatis causa missus chorinthū.
duces & seniores populi ludetes inuenit in alea. Infecto itaq; ne-
gocio reuersus est dicens se nolle gloriā sparthanorū quorū vir-
tus cōstructo bifancio clarescebat hac maculare infamia: vt di-
cerentur cū aleatorib⁹ contraxisse societate. Regi quoq; deme-
trio in opprobriū puerilis leuitatis taxilli aurei a rege parthorū
dati sunt. Eo siquidē munere exhonorāda visa est adolescentia
senilis: & qui in maiestate regni leuia cōmittere minime vere-
batur. Nunc vero nobiliū in eo sapiētia declaratur: si venaticā
noucrint. si in alea fuerint damnabili⁹ instituti: si nature robur
effeminate vocis articulis fregerint/ si modis/& musicis instru-
mētis virtutis immemores/ obliuiscātur q̄ nati sunt. Verum
hec pernicies a parētibus manat ad filios. Quid enim faciet fi-
lius nisi quod patrem viderit faciētem? Si damnosa senē iurat
alea: ludit & heres bullatus. Paruoq; eadem mouet arma fretū-
lo: fuerat quidem tenerior etas a libidinib⁹ & voluptate/ parē-
te vitiorū/arcenda propensius: & ne quid licentius illis presen-
tibus a maioribus fieret: diligentius precaurendum: quia vt idē
ait satiricus: fortius/& citius nos corumpunt vitiorum exēpla
domestica magnis cum subeunt animos auctoribus. Egregie
quidem eleazarus cum redimende vite causa sollicitaretur com-
mittere in legem domini exempli periculum opposuit dicens.
Quis ego sum eleazarus nonaginta annorum: vt trāseam ad
vitam alienigenarum: & iuuenes religiosos seducam? Nascū-
tur ergo maioribus heredes quidem degeneres & qui virilem
sexam muliebri mollicie dehonestant.

C De musica/& instrumētis/et modis/& fructu eorū. Capi. vi.

Non tamen curialium nugis musicam calūniatur ali-
quis societate. licet se beneficio eius conētur nugato-
rum plurimi cōmendare. disciplina siquidē liberalis
est. & siue pictagorā. siue moysen: siue tubal patrem
canētiū in cythara/editiois sue laudat auctorem/ingenuū ha-
bet ortum & virtutis sue potētia specierumq; varietate:& sibi

De chilone la-
cedemonio / q̄
cum corinthijs
aleatorib⁹ no-
luit societatem
cōtrahere.

De rege deme-
trio cui taxilli
aurei missi sūt
p munere a re-
ge parthorū.
De testatio eos-
rū q̄ hodie no-
biles faciunt.
adde qd̄ est. s.
c. pxi. xxi. hec
sunt tpi⁹ no-
stris rē.

Iuuenalis in
xiij. satira.

ij. Macha.
vj. ca.

De inuētorib⁹
musice.

Beneficia. x.